

شرح احوال و آثار

حکیم میر ابوالقاسم فندرسکی استرآبادی

پژوهش و نگارش: علی بایزیدی

سرشناسه: بایزیدی، علی، ۱۳۶۱ -

عنوان و نام پدیدآور: شرح احوال و آثار حکیم میرابوالقاسم فندرسکی استرآبادی

مشخصات نشر: گرگان: پیک ریخان، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ۷۲ ص؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.

فروست: مجموعه مفاخر و مشاهیر استان گلستان؛ ۵.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۸۷-۲۸-۰-

وضعیت فهرست نویسی: فیای مختصر

یادداشت : این مدرک در آدرس <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است.

شناسه افزوده: ایران. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی. اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان

گلستان

شماره کتابشناسی ملی : ۳۷۶۵۸۷۵

شرح احوال و آثار حکیم میرابوالقاسم فندرسکی استرآبادی

پژوهش و نگارش علی بایزیدی

باهتمام اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی گلستان

نشر پیک ریخان گرگان / چاپ اول ۱۳۹۴ / قطع رقعی ۷۲ صفحه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۸۷-۲۸-۰-

قیمت : ۵۰۰۰ تومان

چاپ و صحافی: چاپخانه ریحانی گرگان- بارچیان ۳۲۲۲۴۳۲۶

فهرست:

۷	مقدمه
۸	پیشگفتار
	فصل اول
۱۱	زندگینامه
۱۲	تولد، خانواده و نسب
۱۳	درگذشت و آرامگاه
۱۷	فرزندان، خانواده و نوادگان
۱۹	دوران دانشاندوزی و استادان
۲۰	دوران تدریس و شاگردان
۲۴	معاصران و هم‌نشینان
	فصل دوم
۲۹	آثار و اشعار
۳۰	کتابها و رساله‌ها
۳۶	اشعار
	فصل سوم
۴۵	از نگاه بزرگان
۴۶	پیش درآمد

فصل چهارم

- ۵۳..... حکایات و روایات
- ۵۴..... حکایت مرتاضان هند
- ۵۴..... حکایت سایه‌ی خدا
- ۵۵..... حکایت بت پرستان هند
- ۵۷..... حکایت اخلاص در محضر علامه مجلسی اول
- ۵۸..... رام کردن شیر در محضر شیخ بهایی
- ۵۹..... حکایت تأدیب میرداماد
- ۶۰..... حکایت سبب لعن معاویه
- ۶۱..... حکایت تأثیر کلمات خداوندی
- ۶۲..... حکایت ساییدن کشت
- ۶۴..... حکایت حاضر جوابی در محضر شاه عباس صفوی
- ۶۵..... منابع

مقدمه

گلستان ایران زمین، به گواه تاریخ و آثار بسیار به جای مانده، از دیاران عالم پرور، فرهنگ گستر و شاعر خیز ایران اسلامی ست. ظهور چهره‌های تابناک و آثار ماندگار پُر شمار با نام و نشان این سامان که با پسوندهای گرگانی، جرجانی، استرآبادی و جز آن همراه بوده این استان را در زمره‌ی مراکز نشو و نمای بزرگان دین و علم و ادب درآورده است، نامداری که آثار سترگی در تفسیر، حدیث، کلام، لغت، فقه، فلسفه، ادب، شعر، پزشکی، ریاضی، نجوم، هندسه، تاریخ و ... پدید آورده‌اند.

شناسایی و شناساندن این تاریخ شکوهمند و پیشینه‌ی ارزشمند، رسالتی سنگین، بر دوش دغدغه‌داران فرهنگ است. حرکتی که اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان گلستان، با انتشار مجموعه‌ی «شهرنامه‌ها» آغاز و با تصحیح مجدد «دیوان حکیم لامعی» و انتشار آن پی گرفته شد. مجموعه‌ی «مفاخر/مشاهیر گلستان» - که کتاب پیش‌رو، یکی از آن عناوین است - گام‌های تازه دیگری در این مسیر است.

این مجموعه، با هدف معرفی چهره‌های متنوع مفاخر و مشاهیر استان گلستان، شامل پنجاه شخصیت برجسته، برای استفاده‌ی عموم، تدوین و انتشار می‌یابد. واحد پژوهش این اداره کل، در نوبت اول، شناخت‌نامه‌ی پنج تن از مشاهیر این استان سرسبز و تاریخی را به انتشار رسانیده است و تدوین و انتشار دیگر چهره‌ها را در افق برنامه‌های آتی خود دارد، از این‌رو، از پیشنهادهای پژوهشگران و اهالی فرهنگ، در ارائه‌ی هرچه بهتر و نیکوتر این مجموعه، استقبال می‌نماید. امید که این قلم‌ها و قدم‌ها، موجب افتخار و انگیزه‌ای پویا، برای یکان یکان مردمان این دیار همیشه سربلند و نوید آینده‌ای روشن باشد. آمین.

واحد پژوهش

اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان گلستان

پیش‌گفتار

در میان نام‌آوران و بزرگان عرصه علم و ادب و هنر گرگان‌زمین، حکیم میرابوالقاسم فندرسکی استرآبادی که با نام میر فندرسکی شناخته می‌شود از جایگاه خاص و بارزی برخوردار است و از لحاظ اشتها نیز می‌توان او را جزء پنج شخصیت نخست استان گلستان تلقی نمود. آوازه شهرت این حکیم الهی فراتر از مرزهای جغرافیایی استان گلستان و کشور ایران است چرا که حضور درخشان و تأثیرگذار او در اصفهان، پایتخت وقت، و نیز مناطق مختلف کشور بزرگ هندوستان سبب گردید تا گستره جغرافیایی استعمال نام این دانشمند و فیلسوف شیعی در پهنه کشورهای اسلامی رواج یابد و آثار او نیز در این گستره مورد مذاقه اهل دانش و پژوهش قرار گیرد.

خوشبختانه در حدود یک دهه اخیر نسبت به شناسایی این حکیم صاحب‌نام کارهای مختلفی صورت گرفته است از جمله برپایی همایشی در بزرگداشت او و همتای همشهری‌اش، حکیم میرداماد، در گرگان به سال ۱۳۸۴خ، انتشار چندین کتاب در معرفی احوال و آثار او از جمله توسط محمدرضا میردیلیمی، محمدرضا زاده‌هوش، حسین کلباسی اشتری، حمیدرضا فتحی، کامران باقری و حسن جمشیدی و دیگران، نامگذاری کتابخانه عمومی شهرداری گرگان در محل پارک شهر به نام کتابخانه میرفندرسکی، نامگذاری نزدیکترین خیابان به تکیه میرفندرسکی در اصفهان به نام وی، نام‌گذاری مدرسه‌ای در خان‌ببین توسط آموزش و پرورش منطقه رامیان به نام میر، ساخت تندیس نمادین او و نصب در حیاط دانشگاه آزاد اسلامی واحد؟، برپایی همایش بزرگداشت او در سال ۱۳۹۲خ توسط اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان گلستان، انتشار چندین و چند مقاله متنوع در نشریات مختلف سراسری در بازشناسی و

معرفی این دانشمند بزرگ اسلامی که همگی از جمله اموراتی است که در یک دهه اخیر به همت نهادهای مختلف عمومی و برخی پژوهشگران و محققان صورت گرفته است. علیرغم اینکه کتاب پیش رو در این خصوص حرف تازه‌ای برای گفتن ندارد لکن به جهت تدلوم زنده نگاه داشتن نام این دانشمند بزرگ، مطالب مهم و اصلی مورد نیاز در شناخت میرفندرسکی به اجمال و اختصار در این کتاب توضیح داده شده و به اعتقاد نگارنده، این اثر، از لحاظ محتوایی و ساختاری تفاوت‌های قابل توجهی نسبت به دیگر آثار ارائه شده دارد و به همین جهت می‌تواند برای آن دسته از خوانندگان و علاقه‌مندانی که مایلند تا شیمایی کلی و یکپارچه از زندگانی و آثار میرفندرسکی به دست آورند، پرکاربرد باشد. ن

نگارنده در پایان بر خود لازم می‌داند تا از مسؤولان خدمتگزار اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان گلستان به‌ویژه بزرگواران گرامی جناب آقای حجة الاسلام والمسلمین علی اصغر فضیلت، مدیرکل گرانقدر و صاحب‌اندیشه‌ی آن اداره‌ی کل، جناب آقای ابوالفضل نجف‌زاده، مدیر محترم واحد پژوهش آن اداره‌ی کل و نیز دوست شاعر و ادیبم جناب آقای سید مهدی جلیلی سنقیزی، از کارمندان محقق و متعهد اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی شهرستان گرگان که در به ثمر رسیدن این طرح فرهنگی اهتمام بسیار ورزیدند، مراتب سپاس و قدردانی ویژه‌ی خود را به عمل آورد.

علی بایزیدی

اصفهان - تخت پولاد، جوار تکیه میرفندرسکی

بیستم خردادماه ۱۳۹۳خ